

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

A TÁRSADALMI SOKSZÍNŰSÉG
A HÍRMŰSOROKBAN
(2020. JANUÁR 1. –
2020. DECEMBER 31.)

Közzétéve: 2020. május 31.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
A vizsgálat mintája.....	4
A vizsgálat eredményei.....	5
1. A gazdasági élet szereplői	5
2. Egyházak	6
3. Civil szervezetek	8
4. Szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek	10
5. Inaktívak	12
6. Kisebbségek	13
7. Fogyatékkal élők	16
8. A férfi-nő megoszlás	17

Az NMHH a francia médiahatóság módszertanát felhasználva, egy évtizede követi nyomon a különböző társadalmi csoportok és magyarországi kisebbségek megjelenéseit a vezető hírműsorokban. Az összefoglaló tanulmányok rendszeresen megjelentek a Médiatanács honlapján, illetve ez a másodelemzés képezte alapját a számos társszervezettől, minisztériumtól, illetve nemzetközi intézménytől érkező adatkérések teljesítésének. Az elmúlt évek standard kimutatásait tavaly felfrissítettük, az adatszolgáltatást megreformáltuk, és az eredményeket a manapság közkedvelt, ún. „dashboard” segítségével elérhetővé tettük a Médiatanács tagjai számára.

Bevezetés

A médiának fontos szerepe lehet abban, hogy a médiafogyasztók mennyire vannak tisztában egy társadalom sokszínűségével, valamint mennyiben válnak fogékonnyá az egyes társadalmi csoportok problémái iránt. A hazai médiaszolgáltatók közvetve befolyásolhatják a magyarországi társadalmi szolidaritás és ezzel összefüggésben a társadalmi kohézió alakulását.

A 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról a közszolgálati médiaszolgáltatás esetében kifejezetten kiemeli a társadalmi sokszínűséggel kapcsolatos célokat. Eszerint a közszolgálati médiaszolgáltatásnak fontos feladata a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, a társadalom speciális csoportjainak (nemzetiségek, vallási közösségek, hátrányos helyzetben lévő csoportok, fogyatékkal élők, határon túli magyar kisebbségek) bemutatása.

A törvény 83. § (1) bekezdése szerint a közszolgálati médiaszolgáltatás célja:

- a) a társadalmi és kulturális értelemben átfogó médiaszolgáltatás nyújtása, amely a lehető legtöbb társadalmi réteghez és kulturálisan elkülönülő csoporthoz, illetve egyénhez kíván szólni,
- b) a nemzeti, a közösségi, az európai identitás, a kultúra és a magyar nyelv ápolása, gazdagítása,
- c) a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, illetve megerősítése, valamint a házasság intézményének és a család értékének tiszteletben tartása,
- d) nemzetiségek, vallási közösségek valamint egyéb közösségek médiával szemben támasztott igényeinek kielégítése, kultúrájának bemutatása, a nemzetiségek anyanyelvének ápolása,
- e) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportoknak, valamint a fogyatékkal élőknek a médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott sajátos igényeinek kielégítése,
- f) a határon túli magyarság kulturális igényeinek szolgálata, nemzeti önazonosságuk és anyanyelvük megőrzésének elősegítése, az anyaországgal való szellemi kapcsolattartásuk lehetővé tétele,
- g) k) Magyarország, illetve a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági, kulturális életét megjelenítő műsorszámok bemutatása,
- h) l) Magyarország és a magyar kultúra, illetve a Magyarországon élő nemzetiségek kultúrájának bemutatása Európa és a világ számára.

Mindezt figyelembe véve az NMHH Műsorfigyelő és -elemző főosztálya megvizsgálta, hogy a különböző társadalmi, gazdasági, etnikai csoportok, a határon túli magyarok, a bevándorlók és a

fogyatékkal élők miként jelentek meg a magyarországi hírműsorokban.¹ Emellett kimutatást készített a nemek megoszlásáról is.

A vizsgálati metodika kialakításánál a francia Legfelsőbb Audiovizuális Tanács (CSA – Conseil Supérieur de l’Audiovisuel) által a társadalmi sokszínűség médiában való megjelenéséről készített tanulmányát tekintette mintának. Franciaországban a médiával kapcsolatban általános elvárás, hogy tartsa tiszteletben a közönség (politikai, vallási, kulturális) sokféleségét, reprezentálja a nemzeti közösség származási és kulturális sokszínűségét, valamint segítse elő a köztársaság integrációját és erősítse az állampolgári szolidaritás érzését.

A francia hatóság három műsortípust különös figyelemmel vizsgál: a francia vonatkozású beszámolókat a hírműsorokban, a szórakoztató műsorszámokat és a korábban még be nem mutatott hazai gyártású filmeket. Az NMHH vizsgálata a hírműsorokra koncentrál.

A vizsgálat mintája

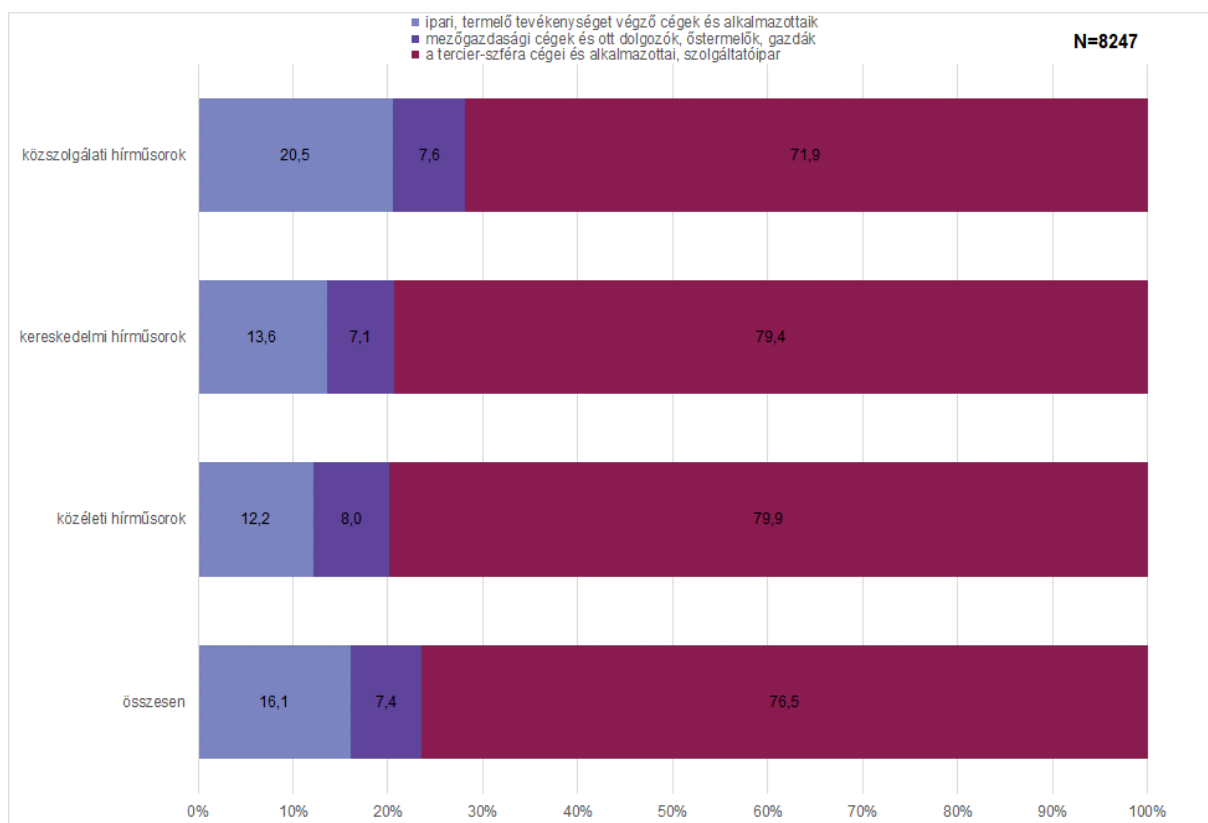
Elemzésünk az alábbi médiaszolgáltatókra, illetve műsorokra terjedt ki: közszolgálati hírműsorok: M1: Híradó (esti); Duna TV: Híradó; Kossuth rádió: 180 perc, Déli Krónika, Esti Krónika; kereskedelmi hírműsorok: TV2: Tények; RTL Klub: Híradó; közéleti hírműsorok: Magyar ATV: Híradó, Hír TV: Híradó. A fenti műsorszámokat minden megjelenésük alkalmával analizálta a hatóság.

¹ A kisebbségi csoporthoz való tartozás azonosítása történhet fizikai jellemzők, családi vagy utónév vagy „önbevallás” (amikor egy adott csoporthoz tartozó személy ezt saját magáról kijelenti) alapján, illetve kiderülhet a kontextusból vagy a narrációból (kisebbségi kulturális rendezvény, választás stb.). A fogyatékkal élők közé azon szereplők sorolandók, akik fogyatékoságuk látható jeleit viselik, vagy a narrációból kiderül e jellemzőjük.

A vizsgálat eredményei

1. A gazdasági élet szereplői

A gazdasági élettel foglalkozó hírek szereplőinek megoszlása - a megszokott módon - a szolgáltatási szektor dominanciáját mutatta 76,5 százalékkal, az ipar képviselői 16,1, míg a mezőgazdaság képviselői 7,4 százalékkal részesedtek.

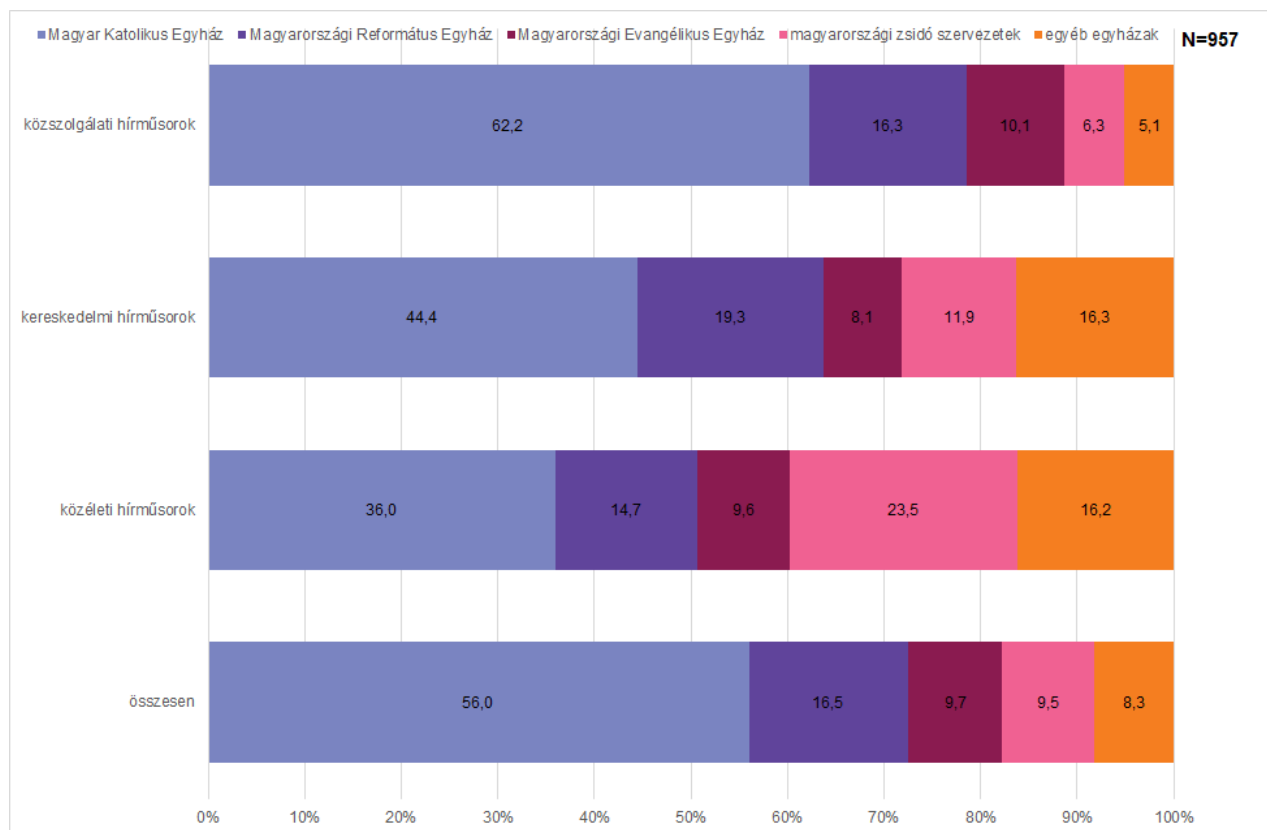
1. ábra: A gazdasági élet szereplőinek megoszlása a hírműsorokban

1. táblázat (az 1. ábrához) – A gazdaság szereplőinek megoszlása a hírműsorokban

	ipari, termelő tevékenységet végző cégek és alkalmazottaik	mezőgazdasági cégek és ott dolgozók, őstermelők, gazdák	a tercier-szféra cégei és alkalmazottai, szolgáltatóipar
összesen	16,1	7,4	76,5
közéleti hírműsorok	12,2	8,0	79,9
kereskedelmi hírműsorok	13,6	7,1	79,4
közszolgálati hírműsorok	20,5	7,6	71,9

2. Egyházak

A magyarországi egyházak hírműsorokban regisztrált megjelenéseit a történelmi felekezetekhez tartozó személyek dominanciája jellemezte. A legtöbb hívet felvonultató katolikus egyházhoz kapcsolódott a szereplések több mint fele (56%), a reformátusok (16,5%), az evangélikusok (9,7%) és a zsidó felekezetek (9,5%) képviselői kisebb figyelmet kaptak.

2. ábra: Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

2. táblázat (a 2. ábrához) – Az egyházak képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

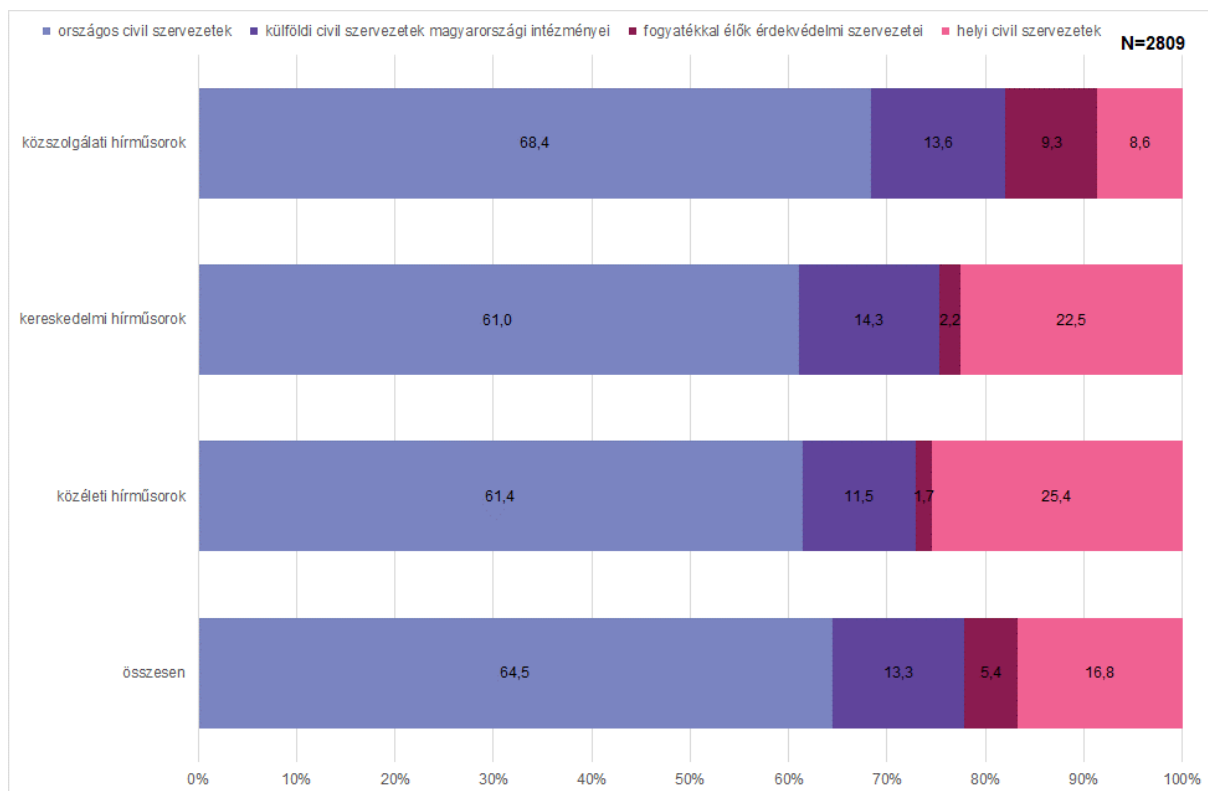
	Magyar Katolikus Egyház	Magyarországi Református Egyház	Magyarországi Evangélikus Egyház	magyarországi zsidó szervezetek	egyéb egyházak
összesen	56,0	16,5	9,7	9,5	8,3
közéleti hírműsorok	36,0	14,7	9,6	23,5	16,2
kereskedelmi hírműsorok	44,4	19,3	8,1	11,9	16,3
közszolgálati hírműsorok	62,2	16,3	10,1	6,3	5,1

3. táblázat – A magyarországi egyházak tíz leggyakoribb szereplője

Egyházi személyiség neve	esetszám	százalék
Erdő Péter bíboros, esztergomi érsek	118	12,3
Bogárdi Szabó István református püspök	45	4,7
Fabinyi Tamás evangélikus püspök	36	3,8
Köves Slomó rabbi (EMIH)	33	3,4
Écsy Gábor, a Katolikus Karitás� igazgatója	21	2,2
Kozma Imre, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat vezetője	18	1,9
Lehel László evangélikus lelkész, az Ökumenikus Szeretetszolgálat elnöke	17	1,8
Veres András, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke	14	1,5
Róna Tamás volt főrabbi (MAZSIHISZ)	14	1,5
Heisler András elnök (MAZSIHISZ)	13	1,4

3. Civil szervezetek

A civil szférán belül továbbra is az országos szervezetek domináltak (64,5%). Őket jócskán lemaradva követték a helyi társulások (16,8%), a külföldi szervezetek magyarországi intézményeinek reprezentánsai (13,3%) és a fogyatékkal élők képviselői (5,4%).

3. ábra: Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban

4. táblázat (a 3. ábrához) – Civil szervezetek megoszlása a hírműsorokban

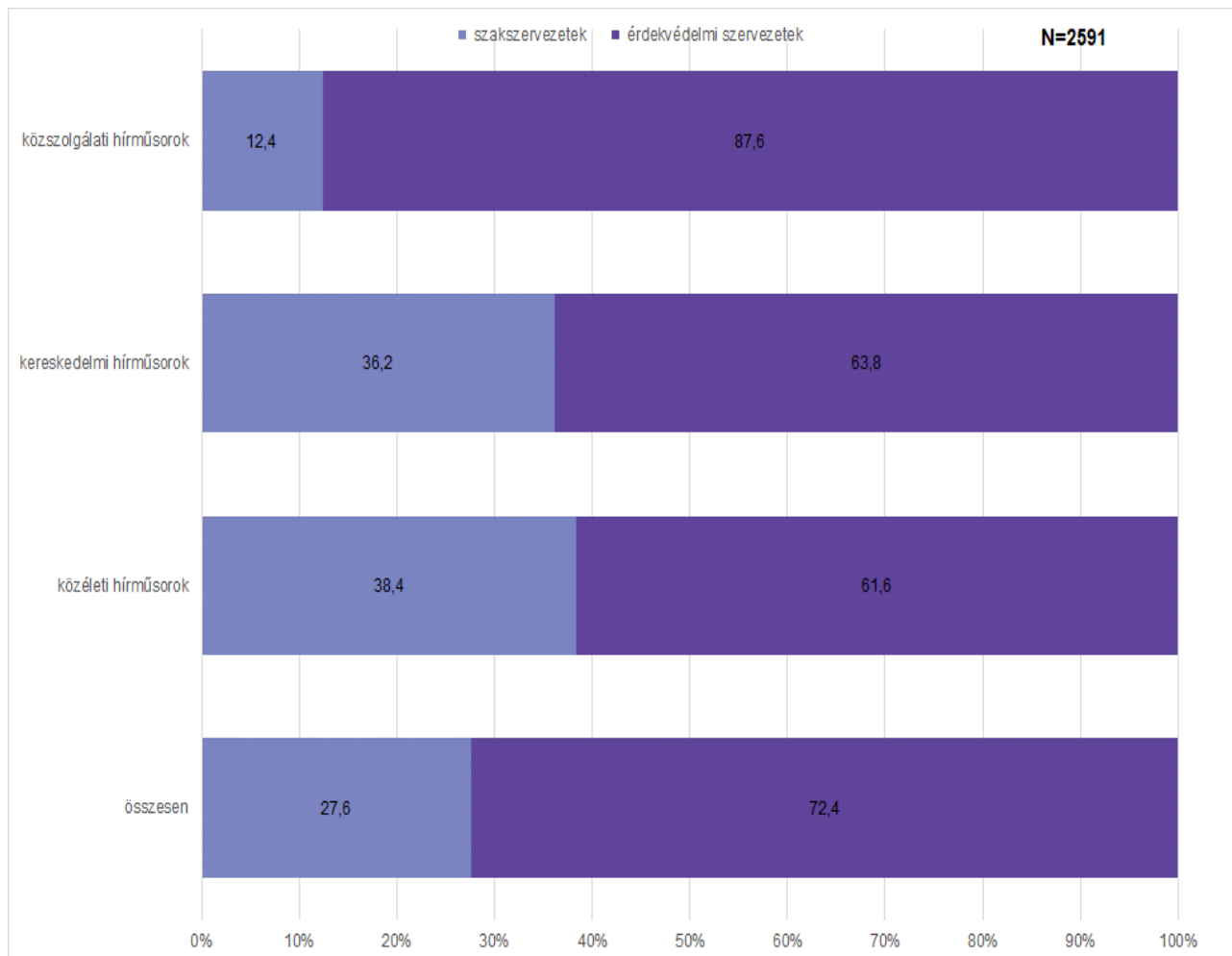
országos civil szervezetek	külföldi civil szervezetek magyarországi intézményei	fogyatékkal élők érdekvédelmi szervezetei	helyi civil szervezetek
64,5	13,3	5,4	16,8
61,4	11,5	1,7	25,4
61,0	14,3	2,2	22,5
68,4	13,6	9,3	8,6

5. táblázat – A civil szféra tíz leggyakoribb szereplője

Név	esetszám	százalék
Gáncs Kristóf, az Ökumenikus Segélyszervezet kommunikációs igazgatója	87	3,1
Király Nóra, a Fiatal Családok Klubjának vezetője	55	2
Pesty László, az írdalá.hu kampányfőnöke	44	1,6
Kardosné Gyurkó Katalin, a Nagycsaládok Országos Egyesületének elnöke	38	1,4
Kovács Kázmér, a Magyar Autóklub elnöke	37	1,3
Szalay Áron, a Közlekedő Tömeg Egyesület elnöke	32	1,1
Ligeti Miklós, a Transparency International Magyarország jogi igazgatója	27	1
Kardos István, a Magyar Vöröskereszt főigazgatója	19	0,7
Lomnici Zoltán, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke	13	0,5
Nagy Anna, az Egyszülős Központ tagja	13	0,5

4. Szakszervezetek és érdekvédelmi szervezetek

A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek egymáshoz viszonyított megjelenési aránya a híradásokban összességében 28-72 százalék volt. A kategória leggyakoribb szereplőinek listája jól tükrözi a fenti arányokat (lásd táblázat).

4. ábra: A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

6. táblázat (a 4. ábrához) – A szakszervezetek és az érdekvédelmi szervezetek képviselőinek megoszlása a hírműsorokban

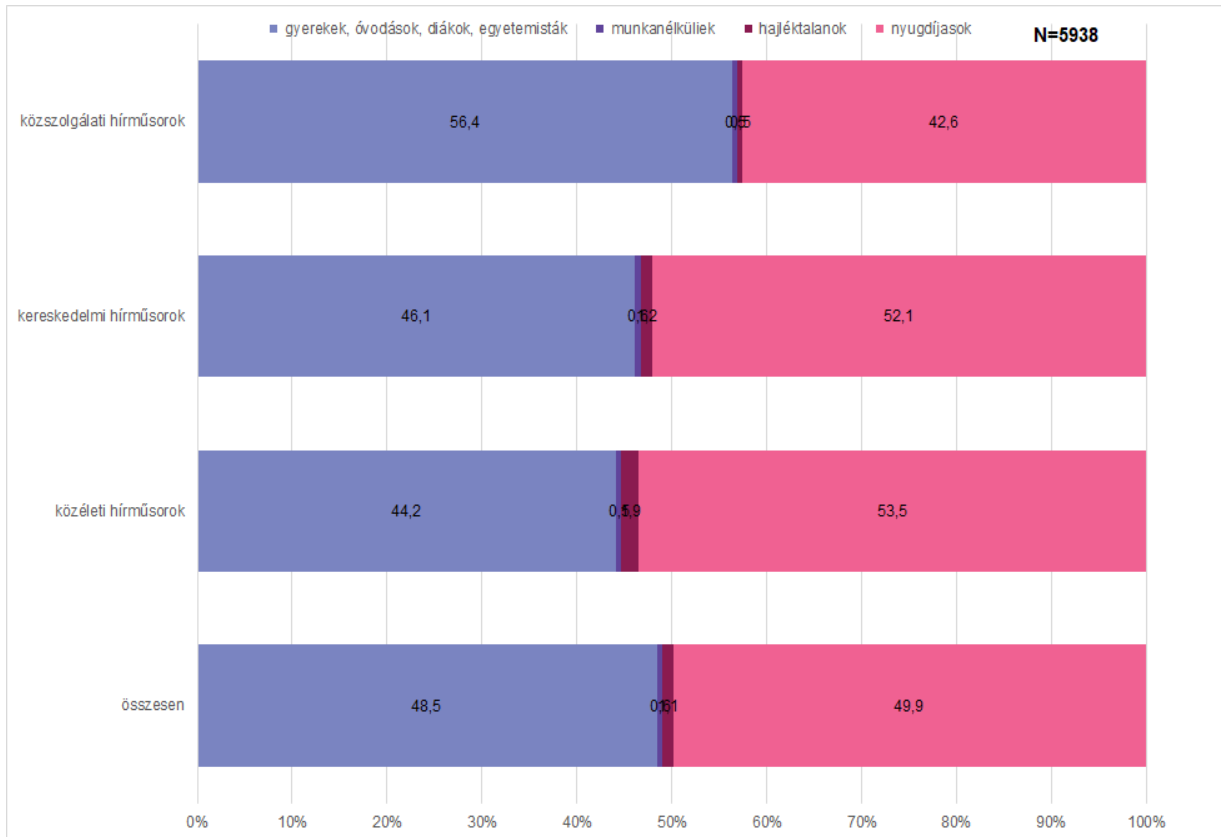
	szakszervezetek	érdekvédelmi szervezetek
összesen	27,6	72,4
közéleti hírműsorok	38,4	61,6
kereskedelmi hírműsorok	36,2	63,8
közszolgálati hírműsorok	12,4	87,6

7. táblázat – A legtöbbet szereplő szakszervezeti/érdekvédelmi aktorok

NÉV	esetszám	százalék
Vámos György, az Országos Kereskedelmi Szövetség elnöke	121	4,7
Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke	78	3
Flesch Tamás, a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének ügyvezető igazgatója	76	2,9
Horváth Péter, a Nemzeti Pedagógus Kar elnöke	66	2,5
Lambert Gábor, a Magyar Biztosítók Szövetségének kommunikációs igazgatója	62	2,4
Kincses Gyula, a Magyar Orvosi Kamara elnöke	61	2,4
Nagy Erzsébet, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének választmányi tagja	56	2,2
Szűcs Tamás, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének volt elnöke	56	2,2
Koji László, az Építési Vállalkozók Országos Szakszövetségének elnöke	55	2,1
Szabó Zsuzsanna, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke	46	1,8

5. Inaktívok

A társadalom munkaerőpiaci szempontból inaktív csoportjait a nyugdíjasok (49,9%) és a fiatalok (gyerekek, óvodások, tanulók) (48,5%) megjelenései jellemezték. A munkanélküliek és a hajléktalanok szinte eltűntek a híradásokból.

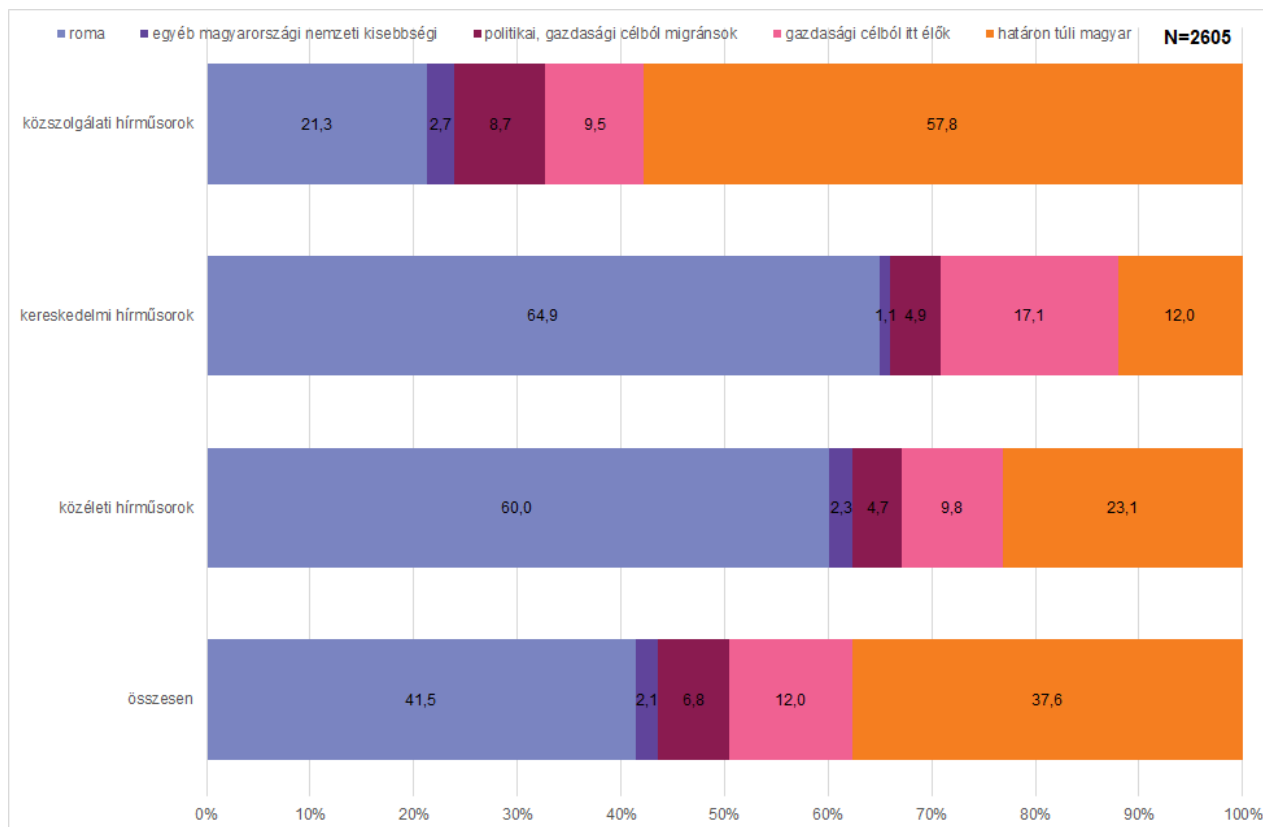
5. ábra – Az inaktív csoportok megoszlása százalékban

8. táblázat (az 5. ábrához) – Az inaktív csoportok megoszlása százalékban

	gyerekek, óvodások, diákok, egyetemisták	munkanélküliek	hajléktalanok	nyugdíjasok
összesen	48,5	0,6	1,1	49,9
közéleti hírműsorok	44,2	0,5	1,9	53,5
kereskedelmi hírműsorok	46,1	0,6	1,2	52,1
közszolgálati hírműsorok	56,4	0,5	0,5	42,6

6. Kisebbségek

A nemzeti és etnikai kisebbségi szereplők a híradók teljes szereplőgárdájának a két százalékát tudhatták magukénak, ami nagyságrendileg megegyezik a hosszú távon mért arányoknak. Legtöbbször a közszolgálati híradások tudósításaiban kaptak megjelenési lehetőséget. A kategória leggyakoribb szereplői a romák (41,5%) és a határon túli magyarok (37,6%) voltak.

6. ábra – Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban

9. táblázat (a 6. ábrához) – Kisebbségek megoszlása a hírműsorokban

	kisebbségi	nem kisebbségi
összesen	2,0	98,0
közéleti hírműsorok	1,6	98,4
kereskedelmi hírműsorok	1,8	98,2
közszolgálati hírműsorok	2,3	97,7

10. táblázat – A magyarországi kisebbségek megjelenése a hírműsorokban

Nemzeti-etnikai kisebbség	esetszám	százalék
roma	1081	95,2
német	16	1,4
szerb	11	1,0
nem beazonosítható	8	0,7
szlovák	5	0,4
görög	3	0,3
horvát	3	0,3
szlovén	3	0,3
bolgár	3	0,3
örmény	1	0,1
ukrán	1	0,1
összesen	1135	100,0

A romák mellett jelentős szerepet töltek be a tudósításokban a határon túli magyarok is. A külföldi nevesített szereplők között az erdélyiek és a vajdaságiak domináltak, ugyanakkor a leggyakoribb szereplőnek a kárpátaljai Brenzovics László (KMKSZ elnök) számított.

11. táblázat - A tíz legtöbbet előforduló határon túli szereplő

Név	esetszám	százalék
Brenzovics László elnök (KMKSZ)	54	5,5
Kelemen Hunor elnök (RMDSZ)	52	5,3
Pásztor István elnök (VMSZ)	32	3,3
Izsák Balázs elnök (SZNT)	22	2,2
Bocskor Andrea (EP-képviselő)	17	1,7
Böjte Csaba szerzetes	14	1,4
Deli Andor (EP-képviselő)	12	1,2
Tőkés László lelkész	8	0,8
Menyhárt József volt elnök (MKP)	6	0,6
Pásztor Bálint alelnök (VMSZ)	4	0,4

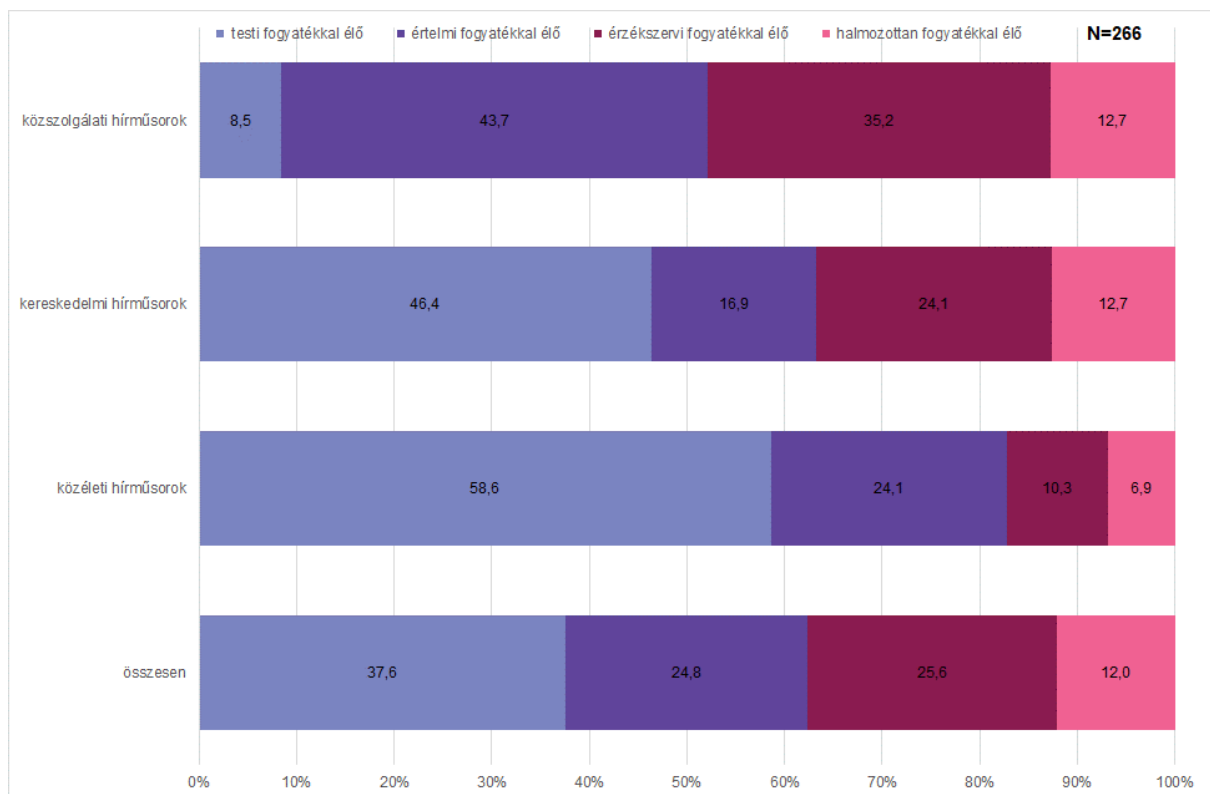
A határon túli magyar szereplők származási helyét tekintve Erdély emelkedett ki.

12. táblázat - A határon túli magyar szereplők származási helye

Határon túli régió/ország	esetszám	százalék
Erdély	356	36,3
Vajdaság	320	32,7
Kárpátalja	151	15,4
Felvidék	71	7,2
egyéb terület	42	4,3
nem beazonosítható	32	3,3
Szlovénia	7	0,7
Ausztria	1	0,1
összesen	980	100,0

7. Fogyatékkal élők

A fogyatékkal élő szereplők megjelenése elenyésző, összességében 0,2 százalék volt a híradókban, azaz továbbra is gyakorlatilag „láthatatlanok” maradtak a hírfogyasztók számára. Megjelenésük aránya különösen éles kontrasztot mutat a 2011. évi népszámláláskor mért arányukkal összevetve (4,6%).

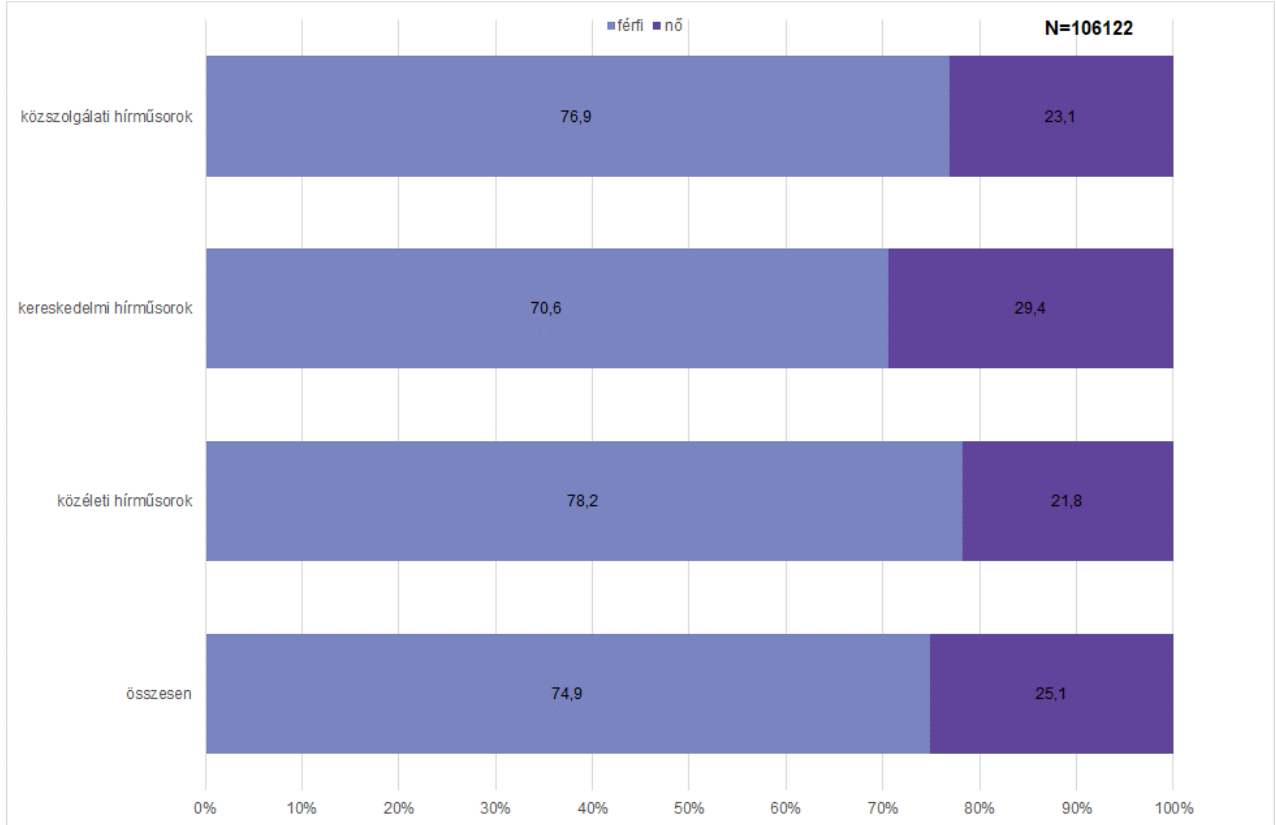
7. ábra - A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban

13. táblázat (a 7. ábrához)– A fogyatékkal élők megoszlása a hírműsorokban

	testis fogyatékkal élők	értelmi fogyatékkal élők	érzékszervi fogyatékkal élők	halmozottan fogyatékkal élők
összesen	37,6	24,8	25,6	12,0
közéleti hírműsorok	58,6	24,1	10,3	6,9
kereskedelmi hírműsorok	46,4	16,9	24,1	12,7
közszolgálati hírműsorok	8,5	43,7	35,2	12,7

8. A férfi-nő megoszlás

A nemek megjelenési arányai átlagosan háromnegyedes többséget mutattak a férfiak javára a híradások tudósításaiban. A nők legtöbbször (29,4%) a kereskedelmi hírműsorokban kaptak nyilvánosságot.

8. ábra - A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban

14. táblázat (a 8. ábrához) – A férfiak és a nők megoszlása a hírműsorokban

A hírműsor típusa	férfi	nő
összesen	74,9	25,1
közéleti hírműsorok	78,2	21,8
kereskedelmi hírműsorok	70,6	29,4
közszolgálati hírműsorok	76,9	23,1